

امام خمینی^(ع): این محرم و صفر است که اسلام را زنده نگه داشته است.

۱. کدام گزینه نادرست است؟

- الف. مراد از اصطلاح تاریخی در جامعه‌شناسی تاریخی، فراتر از صرف وقایع و حوادث رخ داده در گذشته است.
- ب. مفهوم تاریخی در جامعه‌شناسی تاریخی، بیان‌کنندهٔ بستر زمانی و مکانی پدیده‌های تاریخی است.
- ج. فلسفهٔ تاریخ دارای فلسفهٔ نقدی تاریخ و فلسفهٔ نظری تاریخ است.
- د. اصطلاح جامعه‌شناسی تاریخی معرفتی درجه اول و از گرایش‌های رشتهٔ علمی جامعه‌شناسی است.

۲. با توجه به مراحل که جامعه‌شناسی تاریخی در جوامع غربی تاکنون پشت سر گذاشته است، عبارتهای زیر مبین کدام مرحله می‌تواند باشد؟

«این مرحله از دههٔ ۶۰ (قرن بیستم) و با کشف نابرابری‌ها و جنبش‌های مقاومت اجتماعی به وجود آمد. این مرحله با آثار مارک بلوخ و نورت الیاس آغاز و توسط برینگتون مور و تامسون و در دههٔ هفتاد توسط چارلز تیلی و ندا اسکاچپول پی‌گیری شد.»

الف. مرحلهٔ اول

ب. مرحلهٔ دوم

ج. مرحلهٔ سوم

د. مرحلهٔ چهارم

۳. با توجه به ویژگی‌های روش جامعه‌شناسی، گزینه نادرست را مشخص کنید.

الف. جامعه‌شناسان بر اثر عدم رعایت احتیاط در مورد روشهای تحقیق اسیر روش تطبیقی شدند.

ب. جامعه‌شناسی که خواستار قدرت تبیین باشد باید بر تعمیم یافته‌های قانون‌مند تحقیق خود تأکید کند.

ج. یافته‌هایی که مربوط به یک دوره یا حادثه تاریخی هستند، ممکن است واقعاً قابل تعمیم باشند.

د. مفاهیم جامعه‌شناسی دین در جوامع اروپای غربی و آمریکا، برای تبیین دین در جوامع شرقی قابل انطباق نیستند.

۴. با توجه به ویژگی‌های سطوح مختلف جامعه‌شناسی تاریخی، مشخص کنید که عبارتهای زیر ناظر به کدام سطح از جامعه‌شناسی تاریخی است؟

«جامعه‌شناسی تاریخی در این سطح، به بررسی قانون‌مند یک جامعه، تحولات یک جامعه، دوره‌هایی که آن جامعه خاص پشت سر گذاشته و این که در چه وضعی به سر می‌برد، می‌پردازد.»

الف. جامعه‌شناسی تاریخی خرد

ب. جامعه‌شناسی تاریخی نهادهای اجتماعی

ج. جامعه‌شناسی تاریخی تغییر اجتماعی

د. جامعه‌شناسی تاریخی کلان

۵. کدام جامعه‌شناس در رویکرد خود نسبت تغییرات اجتماعی، پدیده‌های اجتماعی را چند خطی و چند عاملی تلقی می‌کند و در تحلیل این پدیده‌ها بر عوامل مختلف چون بحران، انقلاب و ... تأکید می‌کند؟

الف. مارکس

ب. اسپنسر

ج. پیتز برک

د. کنت

۶. در کدام نظریه جامعه‌شناسی نوین، به ارگانیسم زنده تشبیه می‌شود و این نظریه در آثار کدام جامعه‌شناسان تجلی پیدا می‌کند؟

الف. نظریه کنش متقابل، وبر و متفکران مکتب شیکاگو

ب. نظریه تضاد (ستیز)، اسپنسر و وبر

ج. نظریه کارکردگرایی، اسپنسر و دورکیم

د. نظریه تضاد (ستیز)، مارکس وبر و توماس

۷. تفاوت اساسی نظریه کنش متقابل با دیگر نظریه‌های متداول جامعه‌شناسی چیست؟

الف. این نظریه توجهی به ساختهای کلان مانند دولت، اقتصاد و طبقات اجتماعی ندارد.

ب. در این نظریه بر عناصر اصلی جامعه شدیداً تأکید می‌شود.

ج. این نظریه توجه خود را به فرآیندهای اجتماعی تنش، رقابت و دگرگونی معطوف می‌کند.

د. به موجب این نظریه، اجزای گوناگون جامعه دارای کارکرد یا تأثیر مثبت هستند.

۸. در میان نظریه‌پردازان اجتماعی و مورخان، چه کسانی بر وجود رابطه درونی و ذاتی بین تاریخ و نظریه اجتماعی و بین امر اجتماعی و امر تاریخی پی بردند؟

الف. ابن مسکویه، توماس، اسپنسر و دورکیم

ب. پیتر برک، توماس هابز و ولتر

ج. منتسکیو، ولتر، روسو و هگل

د. ابن خلدون، ویکو، مارکس و وبر

۹. در کدام مرحله از مراحل پنج‌گانه نظریه تطورگرایی و جامعه‌شناسی تاریخی ابن خلدون، رئیس دولت اهل قبیله و عشیره خود را مهار می‌کند؟

الف. مرحله اسراف و تبذیر

ب. مرحله پیروزی

ج. مرحله آسودگی و آرامش

د. مرحله خودکامگی

۱۰. کدام یک از افراد زیر، شیوه فهم مبتنی بر همدلی یا نظریه تفهمی در فهم تاریخ را بر روشهای دیگر ترجیح می‌دهد؟

الف. میلز

ب. ماکس وبر

ج. کالینگ وود

د. فرنان برودل

۱۱. آلفرد وبر توجه به چه عواملی را برای فهم تاریخ لازم و ضروری می‌داند؟

الف. اقتصاد، قدرت و جامعه

ب. جامعه، دین و عقلگرایی

ج. جامعه، تمدن و فرهنگ

د. موقعیتهای اجتماعی، اقتصادی و ساختار جامعه

۱۲. اصلی‌ترین انتقادی که به جامعه‌شناسی تاریخی آمریکایی وارد می‌دانند، چیست؟

الف. عدم بهره‌وری از اطلاعات تاریخی لازم

ب. تأکید بیش از اندازه به مبانی علم جامعه‌شناسی

ج. تأکید بسیار زیاد به مسائل تاریخی

د. عدم بهره‌وری از دستاوردهای جامعه‌شناختی

۱۳. از نظر کدام جامعه‌شناس، رشد و تکامل جامعه‌شناسی و تاریخ نه در تعارض و دوری بلکه در نزدیکی و همکاری آنها نهفته است؟

الف. آنتونی گیدنز

ب. پیتر برک

ج. میشل فوکو

د. آبرامز

۱۴. اصطلاح «جامعه‌شناسی» در چه قرن و به وسیله چه کسی وضع شد؟

الف. قرن هشتم هجری، ابن‌خلدون

ب. اواسط قرن نوزدهم میلادی، آگوست کنت

ج. قرن بیستم میلادی، مارکس

د. قرن بیستم میلادی، دورکیم

۱۵. وبر در کتاب اخلاق پروتستان و روح سرمایه‌داری، در مقایسه میان جوامع اروپای غربی و مناطقی همچون هند و چین، علت رشد سرمایه‌داری در جوامع اروپای غربی را در چه عاملی ارزیابی می‌کند؟

الف. ماتریالیسم تاریخی

ب. صنعتی شدن جوامع اروپای غربی

ج. توسعه عقل گرایی غربی

د. برتری ذاتی انسانهای جوامع اروپای غربی

۱۶. کدام یک از افراد زیر از منتقدان و مخالفان روش جامعه‌شناسی تاریخی ایمانوئل والرشتاین در کتاب نظم نوین جهانی به شمار نمی‌رود؟

الف. اسکوکپول

ب. جی. ال. آندرسن

ج. ترسک

د. ویسیلینگ

۱۷. کدام جامعه‌شناس - مورخ، میان تبیین‌هایی که انقلاب را محصول تلاش آگاهانه یک جنبش توده‌ای برای به زیر کشیدن حکومت می‌انگارد و تبیین‌هایی که وضعیت ماقبل انقلاب را عامل کلیدی در وقوع انقلاب قلمداد می‌کند، تمایز قائل می‌شود؟

الف. اسکوکپول

ب. سیویل

ج. استون

د. تیلی

۱۸. با توجه به آیات شریفه «لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَ لَا يَسْتَقْدِمُونَ» (یونس/۴۹) و «وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَ لَا يَسْتَقْدِمُونَ» (الاعراف/۳۴) کدام مسئله مهم در علم تاریخ اثبات می‌گردد؟

الف. اصالت علم تاریخ و نتایج آن

ب. اصالت جوامع انسانی

ج. تشابه سرنوشت انسانها و جوامع انسانی

د. حاکم بودن سنتها و ضوابط خاص بر تاریخ

۱۹. بنابر آموزه‌های قرآنی، برای اینکه جامعه‌ای در تنگنای کمبود تولید قرار نگیرد و دچار فقر نشود، کدام اصل باید در آن جامعه رعایت شود؟

الف. عدالت در تولید

ب. کثرت تولید

ج. شکرگذاری نعمتها

د. عدالت در توزیع

۲۰. توجه به این فرمایش قرآن کریم که «شما برای سنت الهی هیچ گونه تغییر و تبدیلی نخواهی یافت» (احزاب/۶۲) کدام حقیقت در سنت تاریخی را به اثبات می‌رساند؟

الف. جنبه لاهوتی داشتن سنن تاریخی

ب. کلیت داشتن و عمومی بودن سنتهای تاریخ

ج. آزادی اراده و اختیار انسان

د. فرجام و هدف غائی تاریخ

۲۱. گزینه نادرست را انتخاب کنید.

الف. بخش معینی از حوادث و وقایع تاریخی در حیطه سنن تاریخ قرار دارد.

ب. مرگ ابوطالب و خدیجه در سال معین، حادثه‌ای در قلمرو سنن تاریخی است.

ج. زندگی عثمان بن عفان خلیفه سوم و طول عمر او یک حادثه تاریخی است.

د. سنت‌های تاریخ بر همه وقایع نقل شده در تاریخ طبری حاکم نیست.

۲۲. شرط لازم و ضروری برای اینکه یک رویداد تاریخی در حوزه سنن تاریخی قلمداد شود، چیست؟

الف. داشتن جنبه اجتماعی

ج. داشتن علت مادی

د. داشتن جنبه عقلی

۲۳. بنا بر کدام آیه قرآن، سرنوشت هر ملتی به صورت قضیه شرطیه در گرو اراده و خواست آن ملت دانسته شده است؟

الف. «يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ النَّعَابِ» (تغابن/۹)

ب. «وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةٍ كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ» (الجماعه/۲۸)

ج. «إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ» (رعد/۱۱)

د. «وَأَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَهُمْ مَاءً غَدَقًا» (جن/۱۶)

۲۴. در بیان قرآنی (بقره/۳۰)، برای نشان دادن پیوند معنوی انسان با زمین یا طبیعت از یک سو و نیز انسان با انسانهای دیگر از

چه اصطلاحی استفاده می‌شد؟

الف. دین

ج. فطره الله

د. لطف الله

۲۵. کشف ابعاد حقیقی در دین در حرکت تاریخ و مسیر اجتماعی، موقوف به چه شرطی است؟

الف. موقوف به رسمیت شناخته شدن انسان با محتوای درونی انسان، به عنوان سازنده بنیاد حرکت تاریخ است.

ب. تحقیق و ارزیابی دو عنصر یا دو رکن پیوند اجتماعی یعنی انسان و طبیعت است.

ج. چنین کشفی موقوف به شناخت نقش انسان در عمل تاریخ از زاویه دید قرآن است.

د. چنین امری مستلزم نقش سنت تاریخ در مورد قیومیت دین در زندگی و نقش خلافت و امانت انسان است.

۲۶. حرکت تاریخ برای کدام جوامع و ملتها یک حرکت همانند و تکراری است؟

الف. جوامع و ملت‌هایی که ایده‌آل‌های آنها بیگانه و وارداتی است.

ب. جوامع و ملت‌هایی که هیچ گونه ایده‌آلی را برای خود تعریف نکرده‌اند.

ج. جوامع و ملت‌هایی که ایده‌آل‌هایی یکسان و مشابه را در طول تاریخ نداشته‌اند.

د. جوامع و ملت‌هایی که ایده‌آل‌های مادی و پست داشته‌اند.

۲۷. در آن دسته از جوامعی که ایده آل آرمان طلبانه دارند و سپس این ایده آل صورت تکراری به خود گرفته و ملت را تبدیل به شبی می کند، خطرناکترین مرحله از مراحل چهارگانه ای که این نوع جوامع پشت سر می گذرانند کدام مرحله است و ویژگی اصلی این مرحله چیست؟

الف. مرحله فاعلیت ایده آل، آرمان طلبی نسبت به آینده شبیح مانند.

ب. مرحله دوم، از حرکت بازایستادن ایده آل جامعه.

ج. مرحله سوم، قرار گرفتن قدرت در دست یک طبقه خاص.

د. مرحله چهارم، تسلط یافتن ستمگران و عناصر کثیف.

۲۸. دلیل اصلی این مسئله که بسیاری از انقلابیون در طول تاریخ مواجه با تغییر عقیده شده اند، ولی هیچ پیامبری در دعوت و دستور کتاب آسمانی اش متزلزل نشده، در چه امری نهفته است؟

الف. به علت سرشت و نهاد پاک پیامبران

ب. ایده آل الهی و فرا انسانی ایشان

ج. قدرت ذهنی و فکری برتر انبیاء

د. توانایی فوق العاده پیامبران در پیروی از دستورات الهی

۲۹. بر اساس نظریه ماتریالیسم تاریخی، ریشه اصلی انقلابها در جوامع بشری را در چه امری باید جستجو کرد و عامل اصلی انقلابها چه کسانی هستند؟

الف. سنن حاکم بر تاریخ، مستضعفین

ب. حاکمیت طبقه سرمایه دار، طبقه متوسط

ج. ظلم و ستم حاکمان، مستضعفان

د. تناقض یا تضاد طبقاتی، طبقه کارگر

۳۰. آیه شریفه «وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلًا» (احزاب/۶۷) کدام گروه جوامع فرعونی را مورد اشاره قرار می دهند و امام علی (ع) از این گروه با چه تعبیری یاد می فرمایند؟

الف. ابزاران دست ستمگران، هَمْجُ رَعَا

ب. ستمگران مستضعف، جُفَاة طَغَام

ج. حاشیه نشینان و تملق گویان، مگسان بی اراده

د. مستضعفین سست عنصر، عَبِيدُ أَقْزَام